

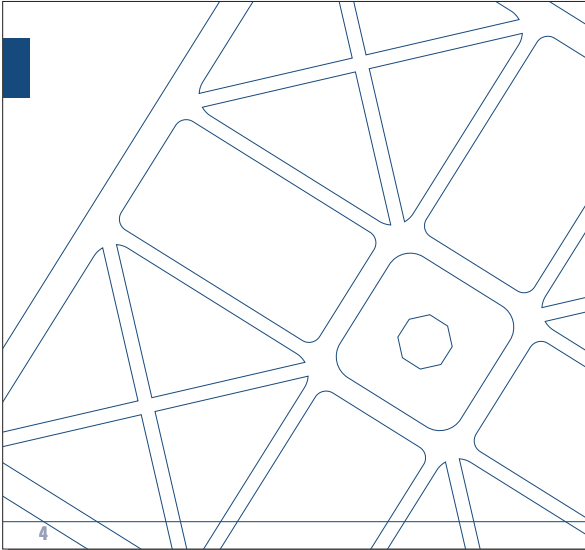
STRATEGIJA GOSPODARSKOG RAZVOJA GRADA BJELOVARA

Bjelovar, 2006.

SADRŽAJ

1. OPIS PROCESA PLANIRANJA	7	3. SWOT ANALIZA	35
2. TEMELJNA ANALIZA	11	4. VIZIJA	39
2.1. ZEMLJOPISNI POLOŽAJ I PRIRODNE KARAKTERISTIKE	12	5. KRITIČNA PITANJA I PROJEKTI POTPORE	43
2.2. STANOVNIŠTVO	14	6. PLANOVI AKTIVNOSTI ZA PROJEKTE POTPORE	51
2.3. ANALIZA GOSPODARSTVA U GRADU BJELOVARU	21	7. SMJERNICE PROVOĐENJA, PRAĆENJA I AŽURIRANJA	61
2.4. KOMUNALNA I PROMETNA INFRASTRUKTURA	28	8. SUDIIONICI PROCESA	65
2.5. FINANCIJSKI REZULTATI GRADA BJELOVARA	29		
2.6. KULTURA, UMJETNOST I BAŠTINA	31		

Raduje me što imamo završen dokument Strategije gospodarskog razvoja grada Bjelovara. Slijedili smo one vizionare koji su malim hrvatski svoje ideje pretvorili u djelatnu praksu. Kada smo u srpnju 2005. godine počeli pripremu projekta željeli smo utvrditi razvojne potrebe grada, postaviti okvir razvoja gospodarstva, namjerivši poduzetnike prema daljnjem ulaganju u razvoj.

Od samog početka razmišljali smo o razvoju koji će koristiti lokalno znanje i iskustvo. Zato je važna skupina sastavljena od lokalnih poduzetnika i stručnjaka. Možda bi jednostavnije bilo angažirati fakultet ili institut za izradu strateškog dokumenta. Niko nije zainteresiran i odgovoran za našu budućnost više od nas. Stoga, želimo grad u kojem će mladi ostati. Naša je najvažnija zadaća osigurati im uspjeh koji će ih zadržati. Zato smo i njih uključili u projekt i rezultati da nam kažu što od nas očekuju, u kakvom gradu žele živjeti.

Danas imamo strategiju koja je rezultat lokalnog znanja, iskustva, ali i motiva. Izabrali smo teži put. Preuzeli smo odgovornost za obvezu koje smo sami definirali i tako postavili visoke zahtjeve prema administraciji i njezinoj transformaciji u učinkovit servis.

Glavni prioriteti naše strategije su jačanje poduzetništva, povećanje zaposlenosti, jačanje sustava socijalne sigurnosti, razvoj temeljen na znanju i primjeni novih tehnologija.

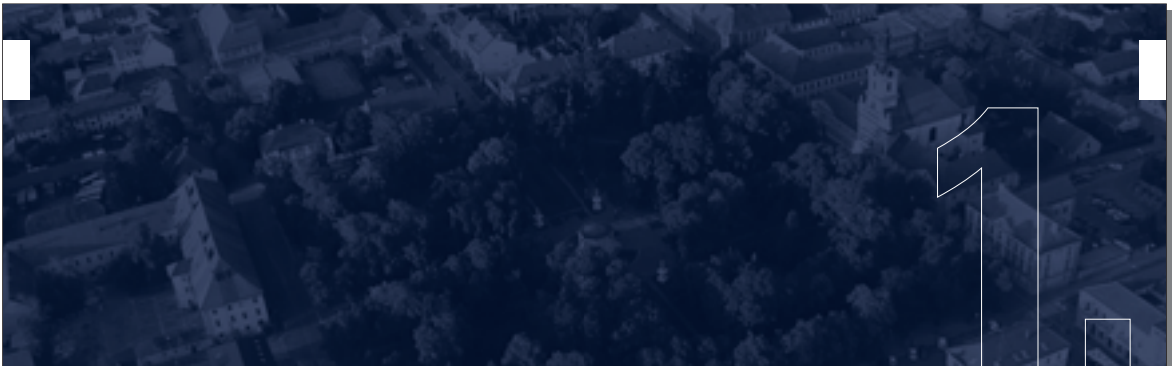
Šćeni smo da sam dokument neće riješiti sve izazove s kojima se suoćavamo. Stvoravamo ga kao podlogu za aktivnosti i alat za privlačenje poslovnih ulagača, korištenje nacionalnih i lokalnih resursa, privlačilojavnih investicija i fondova Europske unije.

Strategija će biti dobra koliko će biti manja neuspjehom, veći broj obrta i poduzeća, povećani prihodi i dobit poduzetnika, povećan proračun grada.

I na kraju, posebno me veseli činjenica da je naša strategija već počela aktivno živjeti kroz projekte koje smo pokrenuli. Pripremamo izgradnju novih poslovnih zona, radimo na osnivanju vintobiskopskih ustanova, u izradi je nacrti sustav: kreditiranja studenata.....

U svemu novom i razvojom što radimo želimo ispuniti zadatke koje su nam postavili mladi: Bjelovar - grad zadovoljnih, zaposlenih, zanimljivih, ekološki uvjetitvrih i obrazovanih stanovnika.

Gradonačelnica
Darda Adžić

OPIS PROCESA PLANIRANJA

1. OPIS PROCESA PLANIRANJA

Strateško planiranje je sredstvo za prilagođavanje okolini i promjena, ono utvrđuje prioritete i pomaže usmjeriti resurse na najnužnije potrebe. Situaciji za gospodarski razvitak uslovi su strateško planiranje od poslovne zajednice i koriste ga kako bi lokalna zajednica preuzela odgovornost za svoju gospodarsku budućnost.

Strateški plan gospodarskog razvoja pripremljen je kroz proces zasnovan na zajednici. Formirana je radna skupina za strateško planiranje gospodarskog razvoja koju čine predstavnici Grada Bjelovara, poduzetnici te predstavnici nevladinih udruga.

Radna skupina je radila u 8 planiranih radionica, četiri sastanka podgrupe, od listopada 2005. do srpnja 2006.

Proces su vodile Renata Španić-Pežak i Sanja Črnković-Pezarić, uz suradnju Poslovnog sarka Bjelovar d.o.o. – Tatjana Badrov i Adela Zubundžija, uz financijsku potporu Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva i podršku Američke agencije za međunarodni razvoj-USAID kroz projekt "Poduzetništvo".

Slijedeći korak bilo je organiziranje javno-privatne radne skupine za strateško planiranje. Grad i Poslovni park Bjelovar preuzeli su inicijativu. Predstavnici lokalnih poduzeća, relevantnih gradskih odjela, institucija zajednice i nevladine udruge pozvani su da se priključe Radnoj skupini. Kroz svoje članstvo, Radna skupina je pokazala suradnju između javnog i privatnog sektora što je ključno u ovom procesu.

Strateške odluke zasnovaju se na informiranosti, tako da je i izrada strateškog plana gospodarskog razvoja započela s informacijom o stanju u lokalnom gospodarstvu. Projekt „BURZA“ i Poslovni Park Bjelovar osigurali su statističke podatke iz svoje baze podataka. Razgovori s dužbosnicima lokalne samouprave i anketa je među poduzećima provela „BURZA“, također su dali važne informacije.

Radna skupina je ove podatke strukturirala u matricu pozitivnih i negativnih unutarnjih i vanjskih čimbenika koja se naziva SWOT. Izraz SWOT dolazi od početnih slova engleske riječi za snagu (strength), slabosti (weaknesses) što su pozitivni i negativni unutarnji čimbenici, prilika (opportunities) i prijetnje (threats) što su pozitivni i negativni vanjski čimbenici). SWOT analiza procjenjuje koliko je vjerojatnost da ti čimbenici utječu na viziju Radne skupine prema željenoj gospodarskoj budućnosti Bjelovara.

Na osnovi SWOT analize i njihovog znanja, članovi Radne skupine opisali su strateška pitanja koja utječu na gospodarsku budućnost te razmatrali koja su pitanja najvažnija i na koja pitanja oni mogu utjecati. Izabrali su tri ključna strateška pitanja na koje se treba usredotočiti u strateškom planiranju gospodarskog razvoja:

- Kako pomoći razvitak novih poslovnih subjekata i otvoriti nova radna mjesta?
- Kako osigurati održivi razvitak i etičnosti izvlast?
- Kako osigurati podržati razvitak ljudskih resursa i njihovu povezanost s gospodarskim razvitkom?

Radi što efikasnijeg korištenja resursa Radne skupine, članovi su se podijelili u podgrupe, od kojih je svaka radila na rješavanju jednog strateškog pitanja. Te podgrupe tražile su planove aktivnosti za inicijative koje bi se mogle provoditi u idućih nekoliko godina da bi se ostvarila njihova vizija željene gospodarske budućnosti. Planovi aktivnosti, zajedno s vizijom željene budućnosti, bit su dokumenta strateškog plana gospodarskog razvoja.

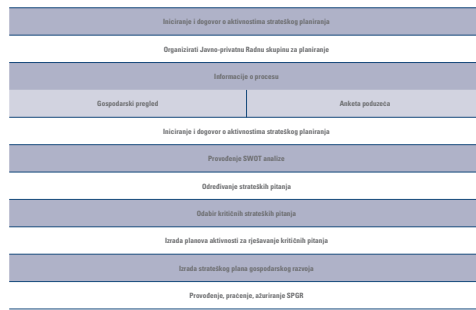
Posljednji koraci u procesu su provođenje, praćenje i ažuriranje strateškog plana gospodarskog razvoja. Iako je sam proces važan, uspjeh ili neuspjeh strateškog plana gospodarskog razvoja mjerit će se po njegovoj

provedbi. Strateško planiranje je stalan proces, a ne dogmafaj jedinstveni dokument. S obzirom da je to instrument za prilagođavanje okruženju koje se mijenja, strateški plan gospodarskog razvoja mora se ažurirati.

Kad se jednom započne s implementacijom, praćenje osigurava da se aktivnosti provode prema planu ili, ako to nije tako, procijeni radnj za modifikaciju. Kad se situacija promijeni zbog vanjskih čimbenika ili

zbog uspješnih implementacijskih aktivnosti, plan se ažurira. Jasno je da će ove stalne aktivnosti zahijevati korištenje resursa iz grada Bjelovara. Poglavlja o Smjernicama za provođenje i praćenje detaljnije obrađuju ovaj dio procesa strateškog planiranja gospodarskog razvoja. Proces strateškog planiranja gospodarskog razvoja prikazan je donjim dijagramom.

STRATEŠKO PLANIRANJE GOSPODARSKOG RAZVOJA ZASNOVANO NA ZAJEDNICI

© STRATEŠKI PLANIRANJE GOSPODARSKOG RAZVOJA NA ZAJEDNICI I STRATEŠKI PLANIRANJE

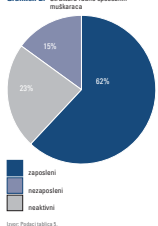
2. TEMELJNA ANALIZA

Kada se promatra struktura radno sposobnog stanovništva zaključuje se da je 62% radno sposobnih muškaraca zaposleno u odnosu na 54% zaposlenih radno sposobnih žena. Nezaposleno je 15% radno sposobnih muškaraca i isto tako radno sposobnih žena. Posebno zabrinjava posljednji podatak o tome da je 23% radno sposobnih muškaraca i 31% radno sposobnih žena neaktivni, odnosno ne traži ništa zainteresiranije za posao.

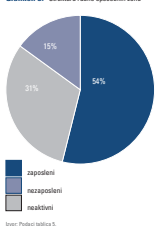
Tablica 9. Radno sposobno stanovništvo

Opis	Muškarcima (%)	Ženama (%)
Zaposleni	62	54
Nezaposleni	15	15
Neaktivni	23	31
Ukupno	100	100

Grafikon 2. Struktura radno sposobnih muškaraca

Grafikon 3. Struktura radno sposobnih žena

Odgoj i obrazovanje

Formalno obrazovanje građana predvojen je gospodarskog razvika grada, a usklađenost sustava obrazovanja s potrebama privrednih subjekata mjera je njegove učinkovitosti na području grada Bjelovara. Formalni sustav obrazovanja započinje u dječjim vrtićima, a završava na fakultetima. Cjelokupni sustav pod nadzorništvom je države (opisivaju ga bar dva ministarstva), ali su neki njegovi dijelovi (predškolski i osnovno obrazovanje), prema novim načelima radne lokalne samouprave, pod izravnom upravom grada.

Osim formalnog obrazovanja, za napredak sredine treba razvijati i potrebu za cjeloživotnim obrazovanjem, kroz oblike tzv. neformalnog

obrazovanja. Procesi cjeloživotnog (permanentnog) obrazovanja i razvoju sredine - grada nepredvidno su povezani.

Obrazovna struktura grada prikazana je tablicom 6. Podaci pokazuju da još postoji mnogo prostora za napredovanje i poboljšanje obrazovne strukture stanovništva jer 34% muškaraca i 52% žena ima najviše završenu osnovnu školu. Poslovni profici se odnose na postotak visok i visoko obrazovanih koji je videlj od Hrvatske. S obzirom na potrebe snažnijeg gospodarskog razvika, nužno je povećanje udjela stanovništva sa srednjom, visokom i visokom stručnom spremom.

Tablica 6. Obrazovna struktura u gradu Bjelovaru u obliku na spol

	Muškari	Žene
Nepismeni 1% od stanovništva 15+ g.	0,8	2,6
Bez škole 1% od stanovništva 15+ g.	1,2	4,1
Nezavršena osnovna škola	11,3	28,3
Osnovna škola	41,9	29,8
Srednja škola	56,2	40,1
Viša i visoka	11,2	9,2
Nepoznato	1,4	1,3

Tablica 7. Odgojno-obrazovne ustanove na području grada Bjelovara u 8. god. 2005./06.

VRSNA USTANOVA	Broj djece obilježeno	Broj nastavnika	Broj nastavnika i stručnih suradnika	Broj odjeljenja	Broj absolventi/izlazi	Ukupno zaposleni
Održivi vrtići	601	-	10	85	64	139
Osnovna škola	2.819	230	23	-	79	357
Srednja škola	2.201	272	23	-	43	347
Glazbena škola	419	3	1	-	6	216
Pučka učilnica	11	1	-	-	8	23
Dom učenika	164	-	2	7	15	24

Izvor: Ured državne uprave (Udruga za stručnu suradnju)

Prema podacima Službe za društvene djelatnosti, na području grada Bjelovara predškolski odgoj organiziran je u četiri dječja vrtića, koji su u školskoj godini 2005./06. birali o 861 djetetu predškolskog uzrasta. U dječjim vrtićima zaposleno je ukupno 139 djelatnika.

Osnovnoškolsko obrazovanje u Republici Hrvatskoj je obvezno, a na području grada Bjelovara je organizirano putem pet matičnih osnovnih škola, s 11 podružnih škola. U školskoj godini 2005./06. osnovne škole je ukupno pohađalo 2.818 djece u sklopu 323 zaposlenih djelatnika.

Srednjoškolsko obrazovanje na području grada provodi se u 7 srednjoškolskih ustanova i to Gimnazija Bjelovar, Medicinska škola, Trgovacka škola, Ekonomska i birotehnička škola, Ugostiteljska i prehranbena škola, Obiteljska škola te Tehnička škola. Prethodne školske godine ukupno ih je pohađalo 2.361 učenik, a zaposlenih djelatnika je evidentirano 347.

U kontekstu konkurentnosti zanimljivo je prepoznati kvalifikaciju strukturne nezaposlenosti i zaposlenosti u Bjelovaru. Zabrinjava ulio nezaposlenosti bez zanimanja i informano odnoso cjeloživotno obrazovanje. Posebno mjesto u gradu Bjelovaru zauzima Pučka otvoreno učilište koje u suradnji s nizom ustanova i poduzeća, a posebno s Poslovnim parkom Bjelovar d.o.o., organizira razne oblike obrazovanja.

Zaposlenost nezaposlenosti
U kontekstu konkurentnosti zanimljivo je prepoznati kvalifikaciju strukturne nezaposlenosti i zaposlenosti u Bjelovaru. Zabrinjava ulio nezaposlenosti bez zanimanja i informano odnoso cjeloživotno obrazovanje. Posebno mjesto u gradu Bjelovaru zauzima Pučka otvoreno učilište koje u suradnji s nizom ustanova i poduzeća, a posebno s Poslovnim parkom Bjelovar d.o.o., organizira razne oblike obrazovanja.

Pokazatelj nedvojbeno upućuje da bi uskoro jedna od osnovnih prepreka razvoju gospodarstva mogla bit nezadovoljavajuće znanja i vještine potencijalnih zaposlenika.

Ako se planira brzi gospodarski rast i razvoj, zabrinjava činjenica da ljudi uskoro, koji bi trebali pratiti razvoj, nisu zadovoljavajući.

IZVJEŠTAJE O POSLOVNOJ IZVEDENOSTI GRADA BIJELOVARA U 2005. GODINI

Glazbeno obrazovanje pruža Glazbena škola Vatroslava Lisinskog Bjelovar koja djeluje kao osnovna i srednja škola. U 2005./06. školskoj godini u predškolsko i osnovno glazbeno obrazovanje upisano je 317 učenika, a u srednjoj 85 učenika.

Visokoškolsko obrazovanje organizirano je podružnicom Ekonomskog fakulteta u Rijeci koji prema svojim programima u Bjelovaru organizira uspješno provodi nastavu sveučilišnog smjera Ekonomika poduzetništva. Prva generacija studenata upisana je 1998/00. Trenutno na svim godinama studija ima 448 aktivnih studenata. Prvi studenti diplomirali su ove

godine. Ekonomski fakultet Rijeka isto tako organizira u Bjelovaru Poslijediplomski studij menadžmenta koji trenutno ima 17 polaznika.

Posebno je spomenuti i utjecaj dom u kojem boravi 164 učenika, ali i potreba za povećanjem kapaciteta zbog sve većeg broja studenata.

Osim formalnog obrazovanja, kako je već spomenuto, važno je razvijati i neformalno odnoso cjeloživotno obrazovanje. Posebno mjesto u gradu Bjelovaru zauzima Pučka otvoreno učilište koje u suradnji s nizom ustanova i poduzeća, a posebno s Poslovnim parkom Bjelovar d.o.o., organizira razne oblike obrazovanja.

Tablica 8. Pregled nezaposlenosti u gradu Bjelovaru prema kvalifikaciji strukturi u periodu 2001. - 2005.

Godina	Ukupno	Bez zanimanja		Troglodišnja stručna sprema		Četverogodišnja stručna sprema		Viša stručna sprema		Visoka sprema (magistarski, doktorski)	
		Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%
2001.	4.658	1.601	34,37	1.807	38,79	1.037	22,09	109	2,34	85	1,82
2002.	4.630	1.647	35,57	1.721	37,17	1.075	23,22	106	2,29	82	1,77
2003.	3.997	1.208	30,20	1.261	31,56	860	21,51	85	2,10	50	1,27
2004.	3.211	1.007	31,41	1.224	38,39	840	26,27	69	2,19	71	2,16
2005.	3.444	1.038	30,14	1.237	35,93	940	27,29	70	2,01	64	1,85

Izvor: Hrvatski Zavod za statistiku, Područna urednja Bjelovar

Tablica 9. Pregled zapošljavanja u evidenciji i otpisovani KZZ PS Bjelovar prema kvalifikaciji strukturi u periodu 2001. - 2005.

Godina	Ukupno	Bez zanimanja		Troglodišnja stručna sprema		Četverogodišnja stručna sprema		Viša stručna sprema		Visoka sprema (magistarski, doktorski)	
		Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%
2001.	2.562	618	24,12	1.225	47,81	652	25,55	77	3,01	30	1,17
2002.	2.723	633	23,25	1.224	44,92	584	21,45	75	2,75	107	3,91
2003.	2.724	724	26,56	1.188	43,61	640	23,49	89	3,27	80	2,91
2004.	2.479	541	21,82	1.260	50,83	586	23,56	75	2,94	79	3,19
2005.	2.564	520	20,27	1.197	46,69	697	27,19	54	2,11	66	2,55

Izvor: Hrvatski Zavod za statistiku, Područna urednja Bjelovar

Struktura zaposlenih u gospodarstvu Bjelovara odgovara strukturi pokazateljima ostalih djelatnosti. Prednjače industrijsko najznačajniji broj zaposlenih, odnosno, 38,9% ukupne zaposlenosti grada.

Sljedeći trgovina s 25,2% i građevinarstvo s 18,4%. Dakle, sve ostale djelatnosti zajedno sudjeluju s 17,5% u broju zaposlenih.

Dodatno pokazatelje pružaju rezultati ispitivanja potreba gospodarstva Bjelovarsko-bilogorske županije koje je u sklopu projekta izvršila Bjelovarska udruga za razvoj i zapošljavanje tijekom 2005. godine na uzorku od 1584 obrta i poduzeća. Plan novog zapošljavanja iskazano je 8,3% anketiranih obrta i 160 tvrtki, što je 0,2% anketiranih tvrtki.

Istovremeno, 39,5% ispitanih poduzetnika namjerno s razvoju, a manje od 10% u te planove uključuje nužnost zapošljavanja novih ljudi.

Kvalitetna stručna znanja i razvijene komunikacijske vještine namjenjaju se za bolji produktivnija prema budućim zaposlenicima koji ujedno predstavljaju osazov za unapređenje programa s srednjim školama.

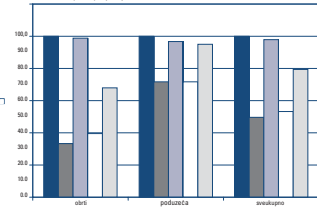
Tablica 10. Zaposleni grada Bjelovara po djelatnostima za 2005. godinu

Djelatnost	Broj zaposlenih
Poljoprivreda	155
Ribarstvo	3
Prerađivačka industrija	3.023
Općina električna energija	229
Građevinarstvo	1.430
Trgovina	1.853
Hoteli	61
Prijava, skladištenje vode	124
Financijsko poslovanje	7
Poslovanje nekretnostima	534
Obrazovanje	29
Zdravstvena zaštita	181
Ostale društvene djelatnosti	47
UKUPNO	7.201

Izvor: PPS

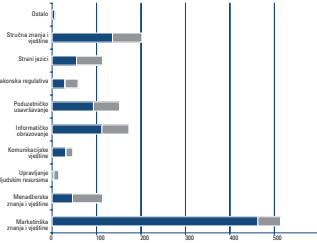
IZVJEŠTAJE O POSLOVNOJ IZVEDENOSTI GRADA BIJELOVARA U 2005. GODINI

Grafikon 4. Potrebe za dodanim znanjima i vještinama budućih zaposlenika kod poduzetnika koje su iskazali plan zapošljavanja u %

Poduzetnici su sve najedniji nedostatka vlastitog obrazovanja. Najveće potrebe iskazuju prema marketinškim znanjima i vještinama, prema stručnim znanjima, informacijskim opismenosti i poduzetničkom usavršavanju. Ispitane potrebe za znanjima i vještinama daju jasno polazište za kreiranje dodatnih interencija u srednjopokoljskom obrazovanju, ali i u obrazovanju odraslih.

Grafikon 5. Interes poduzetnika prema vlastitom usavršavanju

Socijalna infrastruktura

Primarna zdravstvena zaštita na području grada Bjelovara obuhvaćena je radom Zavoda za opću zdravstvo kao i Doma zdravlja, dok Opća bolnica Bjelovara osigurava sekundarnu i tercijarnu zdravstvenu zaštitu. Opća bolnica Bjelovara je kapaciteta 227 ležajeva te pokriva cijelu Bjelovarsko-bilogorsku županiju. S obzirom da broj ležajeva nije dostatan za potrebe stanovništva, Bjelovarsko-bilogorska županija u suradnji s Gradom Bjelovarom i Ministarstvom zdravlja i socijalne skrbi financira izrada projekta dokumentacija za projekt izgradnje nove zgrade bolnice u kojoj bi se objedinile sve kirurške grane. Procjenjuje se da će cijela investicija iznositi 110 milijuna kuna.

Posrebna palnija posvećena je brizi za osobe s posebnim potrebama, tako da na području grada postoji Dom za psihiki bolesne odrasle osobe, koji je pod upravljanjem Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi.

Zakonom o socijalnoj skrbi određeno je osiguranje i ostvarivanje pomoći za podmirivanje osnovnih životnih potreba socijalno ugroženih i nemogućih osoba. Sadržajno temu u Bjelovaru je smješten Centar za socijalnu skrb kao i Dom za starije i nemoćne osobe.

Nevladine organizacije

Nevladine organizacije Republike Hrvatske na području grada Bjelovara, registrirane su 288 različitih udruuga. Od toga najveće (104) onih je orijentiranih na sport. Obuhvaćaju 27 sportova i vlasnici s mnogih izuzetnih postignuća i rezultata.

Sportska infrastruktura na području grada odnosi se na jedan otvoreni bazen, tri školske dvorane koje se koriste u razne svrhe, jedan

stadion te nekoliko teniskih terena, a postaje inicijative za zatvorenim bazenom i kizalstom. Problem infrastrukture za bavljenje sportom odnosi se i na onovne i srednje škole koje su nedostatno opremljene sportskim terinama.

2.3. ANALIZA GOSPODARSTVA U GRADU BJELOVARU

Tablica 11. Zaposleni i broj poduzetnika grada Bjelovara u razdoblju 2004. - 2005.

	2004		2005	
	Broj poduzetnika	Broj zaposlenih	Broj poduzetnika	Broj zaposlenih
Veliki poduzetnici	19	2.025	12	2.271
Srednje veliki poduzetnici	29	2.445	32	2.202
Mali poduzetnici	502	2.422	489	2.278
Ukupno	541	7.892	533	7.751

Izvor: Fina

I podatke o zaposlenima i broju poduzetnika vidljivo je, da je broj velikih i srednjih poduzetnika u posljednje dvije godine u porastu, malih je poduzetnika bilo nešto više 2004. u odnosu na 2005. godinu. Također, broj zaposlenih su povećavali veliki poduzetnici, dok su mali i srednji veći broj zaposlenih imali 2004. godine.

Prema podacima Fina, prosječna mjesečna neto plaća po zaposlenom u kunama za razdoblje siječanj-prosinac 2005. godinu na području grada Bjelovara je iznosila 3.266 kn kod velikih poduzetnika, 3.265 kn zaposlenici kod srednjih poduzetnika, dok je prosječna mjesečna neto plaća zaposlenih kod malih poduzetnika iznosila 2.678 kn.

Tablica 12. Zaposleni i broj poduzetnika grada Bjelovara po djelatnostima za 2005. godinu

Djelatnost	Broj poduzetnika	Broj zaposlenih
Poljoprivreda	12	10
Industrija	1	1
Prerađivačka industrija	98	3.020
Opširna električne energije	2	226
Graditeljstvo	54	1.420
Trgovina	199	1.363
Hoteli	17	81
Priprema, skladištenje i veze	17	124
Financijske ustanove	2	2
Posredništvo nekretnosti	30	524
Obrazovanje	5	10
Zdravstvena zaštita	8	101
Ostale društvene djelatnosti	19	41
UKUPNO	524	7.261

Izvor: Fina

IZVJEŠTAJ O BUDUĆNOSTI RAZVOJA I PROMETA U PROMETU I TRGOVINI

Kada se promatra broj poduzetnika i broj zaposlenih po djelatnostima, prerađivačka industrija na području grada Bjelovara zapošljava daleko najveći broj djelatnika, dok je najveći broj poduzetnika registriran na području trgovine. Najmanji broj poduzetnika je u djelatnosti obrtništva i jedan poduzetnik i tri zaposlena djelatnika.

Važan utjecaj na gospodarsku sliku grada ima Poslovi park Bjelovar d.o.o. Turzika je certificirana prema normi EN ISO 9001:2000 - upravljanje kvalitetom. U 100% je vlasništvo grada te imeduje niza razvojnih aktivnosti i uspješno razvijaju i poslovne zone.

- **Poslovna zona Iteok:** površine 6 ha, sastoji se od 15 građevinskih parcela te je u funkciji poduzetnika. Zona je opremljena kompletnim komunalnim infrastrukturom, instalacijama zemnog plina, vodovoda, električne niskonaponske mreže i telekomunikacijskim instalacijama. Investicija iznosi 5.000.000 kn.
- **Poslovna zona Jug:** površine 22 ha, uz već postojeće dio zone od 20 ha. Zona je opremljena priključcima električne energije i vode, dok su prometnice u sklopu Zone i instalacije kanalizacije u pripremi. Investicija iznosi 15.000.000 kn.
- **Slobodna i Poslovna zona Novi Barik-Lepirac:** veličina zone je 22 ha, te je mogućnost proširenja na još 12 ha. Zona raspolaže instalacijama plina, vode, električnom mrežom, dok je ispodignuta kanalizacijska mreža i prometnice u tisku. Investicija je vrijedna 12.000.000 kn. Investitori u slobodnoj zoni su dvije talijanske tvrtke Dermo d.o.o. i Štopor MG d.o.o., dok je investitor u poslovnoj zoni turzika Poveč d.o.o.
- **Poslovno-industrijska zona Veliko Korenovo** u pripremi, prostirane će se na površini od 140 ha. Investicija opremanja zone iznosi više od 20.000.000 kn.

Jedan od izvora financija u poduzetništvu je i kreditiranje od strane mjerodavnog ministarstva. Inija kredita Poduzetnik 2 koja je iskorištena tako se prikazano u tablici 13.

Od manifestacija najvažniji za gospodarstvo važna mjesta zauzima Bjelovarski sajam. Turzika Bjelovarski sajam d.o.o. osnovana je 1995. godine od strane Grada Bjelovara i Bjelovarsko-bilogorske županije. Zahvaljujući gospodarstvu i donacijama uobitna su znatna sredstva kako bi se postojeci prostor osposobio za održavanje tematskih sajnova. Ukupna islobovana površina iznosi 225.000 m². Glavna manifestacija je „Jesenski međunarodni bjelovarski sajam“ koji se održava svake godine početkom rujna te bilježi 14 godina uspješnog organiziranja. Na sajmu sudjeluju više od 500 izlagača i 400 trgovca sa stokom i pojeji ga više od 50.000 posjetitelja. Pored Jesenskog sajma organiziraju i čitav niz drugih događaja, kao što su: Proletni sajam, Pčelarski sajam, Sajam malih živinca, konjičke priredbe, aukcije stoke, ulošbe ratara, voćara i vinogardara, stručni skupovi, tečni stočni sajmovi i dr. Tradicija sajmovanja na ovim prostorima je duga, pa je tako i Bjelovarski sajam bio sastavni i nastavljen.

Tablica 13. Računopisna inija kredita Poduzetnik 2

USLUGA	ISKAPITALIZACIJA	IZNOS
UKUPNA KREDITI POTENCIJAL		50.400.000,00
ISKAPITALIZIRANO		28.980.919,32
U OBRACU		2.900.000,00
OSTVARENO		27.420.766,30
SLOBODNO		6.519.284,68

Prihodi se odnose na razdoblje od 1.1. do 30.09.

Mali gospodarstvo

Razvoju malog gospodarstva uvelike pridonose postojeće poslovne zone, slobodna zona, poduzetnički inkubator, ali i priprema u pripremi nova zona Veliko Korenovo, kao i izgradnja proizvodnog poduzetničkog inkubatora.

Dvini se počile stvaranje ne samo novih gospodarskih subjekata, već i stvaranje novih radnih mjesta kao i poslovanje Bjelovara kao grada s pozitivnom poduzetničkom klimom i privlačnim uvjetima poslovanja. U Bjelovaru postoji višestruko društva obrtništva, obrtnici grad Bjelovara udruženi su u Udruženju obrtnika Bjelovar.

Iz tablice 14. i u grafickog prikaza vidljivo je da su najveći malog gospodarstva na području Bjelovara sudjeluju u ukupnom broju radnih subjekata s 92%, dok srednja i velika obuhvaćaju i odnosa 2%.

Tablica 14. Broj radnih djelatnika u Gradu Bjelovaru

Godina	1994	1995	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Broj	1.204	1.220	1.164	1.132	1.144	1.152	1.154	1.104

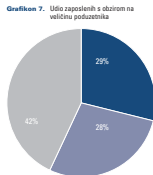
Izvor: Fina

IZVJEŠTAJ O BUDUĆNOSTI RAZVOJA I PROMETA U PROMETU I TRGOVINI

Podaci za grad Bjelovar pokazuju da najveći udio u broju zaposlenih imaju veliki poduzetnici i to 43%, mali poduzetnici imaju udio u zaposlenima 29%, dok taj udio kod srednjih poduzetnika iznosi 28%.

Gastronomska ponuda i smještajni kapaciteti grada Bjelovara obuhvaćaju ni kvalitetnih restorana koji svojom ponudom zadovoljavaju najrazličitije zahtjeve klijenata.

Smještajni kapaciteti na području Grada Bjelovara obuhvaćaju jedan hotel s dvije zgrade koje raspolažu kapacitetom od 22 jednonokvne, 17 dvukrevetnih, 5 trokrevetnih soba i 2 apartmana. Na području grada se također nalazi motel sa sobama za smještajivažljive, planinarski dom kao i ponuda smještaja u privatnom aranžmanu koja uključuje 5 dvukrevetnih soba.

Tablica 16. Udio (%) malih i srednjih trgovačkih društava u ukupnom broju trgovačkih društava u gradu Bjelovaru za 2020. godinu

Trgovačka društva	Broj	%
Mala	480	91,6
Srednja	32	6,1
Velika	12	2,3
Ukupno	524	100

Izvor: Fina

Tablica 16. Udio zaposlenih u malim i srednjim trgovačkim društvima u gradu Bjelovaru za 2020. godinu

Trgovačka društva	Broj zaposlenih	%
Mala	2.278	79,4
Srednja	2.202	28,4
Velika	3.211	42,7
Ukupno	2.751	100

Izvor: Fina

Industrija

Prema podacima Hrvatske gospodarske komore sektor za industriju u svom radu obuhvaća 18 industrijskih grana preradašće industrije.

Nakon provedene pretvorbe i privatizacije veliki sastav metalne industrije u Bjelovarsko – bilogorski županji ostale su srednje i male tvrtke te djelatnosti. Tako nastale tvrtke, restrukturirane na zatečenim tehnološkim, profilirane su svoji proizvodni program, određeni stupanj zaposlenosti kapaciteta i planiran svojih proizvoda na domaćem i inozemnom tržištu.

Registrirano su 73 trgovačka društva, a od toga je 7 srednjih i 66 malih tvrtki, u kojima je zaposleno ukupno 1.378 djelatnika, ostvaren ukupni prihodi od 352,82 milijuna kuna, dobit nakon oporezivanja 7,34 milijuna kuna i isplaćene prosječna plata u iznosu od 2.403 kuna mjesečno. Svaki podjednos odnosi se na Bjelovarsko-bilogorski županju.

Vođeće tvrtke na području metalne industrije na području grada Bjelovara prema podacima Hrvatske gospodarske komore su:

- Ljevaonica Bjelovar d.d. Bjelovar – lijevanje željeza
- Elektrometal d.d. Bjelovar – proizvodnja metalnih konstrukcija
- Metalrad d.o.o. Bjelovar – proizvodnja metalnih konstrukcija
- Esco d.o.o. Bjelovar – proizvodnja zakovica, vijaka i opruga
- Slop d.o.o. Bjelovar – proizvodnja ostalih proizvoda od metala
- Oprema –stočarstvo d.o.o. Bjelovar – proizvodnja ostalih strojeva
- Hitmer d.o.o. Bjelovar – proizvodnja traktora

Preradba drveta čine proizvodnja i prerada drveta kao i proizvodnja namještaja. U županji u djelatnosti proizvodnje i prerade drva registrirano je 116 tvrtki, a u proizvodnji namještaja pet tvrtki koje zaposlojavaju ukupno 1.740 ljudi. Najpoznatije tvrtke proizvodnje i prerade drveta Bjelovarsko – bilogorske županije su: Iverica d.o.o. Bjelovar / Česma – Furnir d.d. Bjelovar. Tvrtka Iverica d.o.o. Bjelovar jedini je proizvođač drveta u Republici Hrvatskoj.

Registrirane tvrtke u poljoprivrednoj industriji uglavnom se bave starijom proizvodnjom i ovom stoku. U Bjelovaru su to Ratavsko d.d. Bjelovar i u proizvodnji konzumnih jaja Gala d.o.o. Bjelovar. U preradi drva d.d. Bjelovar / Etopar d.o.o. Bjelovar. U preradi mljeka Lura d.d. tvornica sivega Bjelovar.

Poljoprivreda

Bogata stočarska i ratarska proizvodnja, tradicija sajmovanja kao i povoljni agroklimatski uvjeti prednosti su poljoprivredne proizvodnje grada Bjelovara. Zahvaljujući netaknutoj prirodnoj veliki su potencijali za razvoj ekološke poljoprivrede kao i suradnju s turističkim djelatnicima (rekreacijski, lovni ribolovni, seski turizam).

Od ukupnog broja poljoprivrednih površina koristi se 10.126,53 ha, dok se preostalih 1.288,27 ha odnosi na ostala zemljišta.

Poljoprivredna obiteljska gospodarstva s poljoprivrednim zemljištem na području grada Bjelovara broje ukupno 4500 kućanstava. U vlasništvu poljoprivrednih obiteljskih gospodarstva je 9.185,09 ha, dok je ostatak od 2.760,89 ha u zakupu.

Od ukupno 10.126,53 ha koristećeg poljoprivrednog zemljišta u gradu Bjelovaru, na oranice i vrtove se odnosi 7.011,13 ha.

Tradicionalno najveći broj uzgajanih životinja izuzevši perad odnosi se na tove svinje, rasplodne krave i juncice, ovce i kance, rasplodne krmne, dok su u najmanjem broju zastupljeni rasplodna gfje konja i saml, nužna je modernizacija kapaciteta, osnivanje mlina mljekaara i i pokretanje poljoprivredne burze.

Tablica 17. Brojčano stanje stotvorstva na području Bjelovara

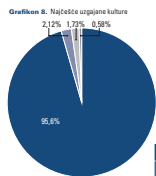
Redni broj	Vrsta	Broj
1.	Rasplodne krave i juncice	7.161
2.	Rasplodne krmne i nazemne	4.427
3.	Ovce i kance	11.888
4.	Ovce i kance	6.181
5.	Rasplodna gfje konja	131
6.	Kokosi, patke, goske i ostalo	108.331

Kod ratarske proizvodnje, također tradicionalno najveće površina za uzimaju žitarice, zatim uljarice, krmno bilje i krmupri. Manje zastupljene kulture su mahunasto povrće, cvijeće i ukrasno bilje što je neiskorišteno potencijal i prostor za napredak i razvoj u tom dijelu poljoprivredne proizvodnje. To se posebno odnosi na male neiskorištene površine. Također je potrebno informirati poljoprivrednike o drugim načinima uzgoja voća i povrća (tip: hidroponski uzgoj, intenzivna proizvodnja...) koji imaju bilo uspješna alternativa konvencionalnom uzgoju.

Podaci o najčešće uzgajanim kulturama izrazeno u hektarima prikazani su u grafici.

Tablica 18. pokazuje zabrinjavajućiu demografsku strukturu poljoprivrednih obiteljskih gospodarstava. Najveći broj članova poljoprivrednih obiteljskih gospodarstava i to njih 7.069 ili 49% je starije od 45 godina, poljoprivrednika između 25. i 44. godine starosti je 20%, dok je onih najmlađih odnorno do 25 godina 28%.

Nadovezujući se na godine starosti promatra se i obrazovna struktura poljoprivrednih stanovništva na području grada Bjelovara kao i usporedba ostalotom županije. Najveći broj poljoprivrednika u poljoprivrednoj proizvodnji raspolaže samo s građoniim iskustvom. Najveći broj onih koji se prepoznaju da je obrazovanje iznimno važno za poljoprivredu

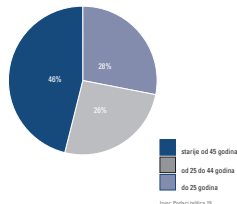
Tablica 18. Uzgajane kulture, izraženo u hektarima

vrsta	površina u ha
žitarice	61.056,14
uljarice	144,85
krmno bilje	117,76
krmupri	39,83
mahunasto povrće	9,31
cvijeće i ukrasno bilje	3,80

Tablica 19. Članovi obiteljskih poljoprivrednog gospodarstva prema najvišem godinama

Najviša godina	Broj
do 25 godina	4.205
od 25 do 44 godine	3.208
starije od 45	7.069

Grafikon 9. Udio poljoprivrednika s obzirom na godine

nalazi se na području grada Bjelovara. Njih 588 sa srednjom stručnom spremom, odnosno 278 s višom školom ili fakultetom. S obzirom na veliki broj onih koji formalnog ili informiranja obrazovanja vidjivo je potreba za intenziviranjem programa osposobljavanja poljoprivrednika za kvalitetnije vođenje poljoprivrednog gospodarstva, uključujući stručne i specijalizirane edukacije s područja poljoprivrede, kao i informatičke tečajevae.

Tablica 20. Obrazovanje članova poljoprivrednog obiteljskog gospodarstva

Bjelovarsko bilogorska županija	Samo poljivke iskustvo		Tidaj	Nepotpuno srednja škola	Srednjoškolska srednja škola	Viša škola ili fakultet
	Broj	%				
Grad Bjelovar	9.842	29	168	421	271	
Bjelovarsko bilogorska županija	5.736	1,8	36	77	27	

2.4. KOMUNALNA I PROMETNA INFRASTRUKTURA

Postojeća prometna infrastruktura na području grada Bjelovara odnosi se na 44,25 km državnih cesta, 51,41 km javnih cesta, 24,16 km lokalnih cesta i 138,3 km nezavršenih cesta. Državne ceste na području Bjelovara odnose se na pravce Zagreb-Bjelovar-Daruvar-Pakrac i Vanjci Grad-Crna Bjelovara-Durdevac. U bliskoj budućnosti planiran je pravac brega cesta Vrhovec-Bjelovara-Vrinci, koji će proširiti područjem grada. Zajednička infrastruktura na području Bjelovara odnosi se na projektirane pruge koja obuhvaća pravce Bjelovar-Zagreb u dužini 89,2 km i prugu Bjelovar-Klodar. Zbog zastarijelih nužna je modernizacija postojeće željezničke infrastrukture, kako bi se prilagodila potrebama gospodarstva i stanovništva.

Električnom energijom i telefonskom mrežom pokrivena su sva naselja Grada Bjelovara.

Plinska mreža proteže kroz 29 od 31 naselja grada Bjelovara što je 94% pokrivenih naselja. Od ukupno 13.492 domaćinstva, 10.992 ih 81% ih se koristi plinom.

Javna vodopriopisna-građnja centralnog vodovoda grada Bjelovara započela je 1982. godine. Do sada izgrađeno javne vodovodne mreže iznosi 100 km.

28

Sustav odvodnje grada Bjelovara mješovitog je tipa. Novije gradnje kanalizacijskog sustava započelo je 1967. godine te je i danas u izgradnji. Ukupno je izgrađeno 80km kanalizacijske mreže.

S posebnom se pažnjom brine o čistoti grada, a samim time i sigurnosti građana. Ograd se zbrinjava na odlagalištu otpada i kategorije "Dolina". Odlagalište otpada "Dolina" je prvo odlagalište u Republici Hrvatskoj izgrađeno na način da su postrovi na ulaznoj cesti propraćeni kamijem zaštite. 13.432 domaćinstva uključena su u organizirani odvoz otpada.

U gradu Bjelovaru se također mjeri koncentracije sumpornog dioksida. Mjerenja započela 1998. godine te su tijekom proteklih godina, prema podacima Instituta za medicinska istraživanja i medicinu rada Zagreb, zabilježene uobičajene varijacije koncentracija sumpornog dioksida. Osim je trak izjakom cijelog razdoblja mjerenja bio i kategorije katheze. Mjerenja u gradu Bjelovaru provode se na lokalizacijama Šetalište dr. L. Letovca, Ulici Matice Hrvatske te Slavonskoj cesti.

Važno je napomenuti da u gradu Bjelovaru nisu zabilježeni ozbiljniji ekološki incidenti.

2.5. FINANCIJSKI REZULTATI GRADA BJELOVARA

Poduzetnici s područja grada Bjelovara ostvaruju najveći udio u prihodu cijele županije i to prema podacima Fine u iznosu od 63,7 %, dok je neto dobit županije sudjeluje sa 62,8 %. Također, prema istom izvoru poduzetnici s područja grada Bjelovara sudjeluju u ukupnom rashodima poduzetnika u cijeloj županiji u iznosu od 62,6 %. Podaci se odnose na 2005. godinu.

Tablica 21. Financijski rezultati grada Bjelovara za 2005. godinu. Tablica prikazuje rezultate za grad Bjelovar prikazuje da je protekle godine na području grada Bjelovara poslovalo 524 poduzetnika, koj su ukupno zapošljavali 7.751 djelatnika. Ukupan prihod koji su ostvarili tokom poslovne godine 2005. iznosio je 4.181.920,973 kn, dok je ostvareni ukupni rashod iznosio 3.994.431.425 kn. Dobit prije oporezivanja iznosi 216.916.374 kn, a gubitak 28.424.127 kn. Poraz na dobit za 2005. godine je 28.890.510 kn. Na kraju, kako i podaci iz tablice pokazuju, poduzetnici s područja grada Bjelovara u 2005. godini ostvarili su dobit nakon oporezivanja u iznosu od 192.024.250 kn, dok je gubitak nakon oporezivanja zabilježen u iznosu od 28.422.617 kn. Prema istom izvoru uspoređujući se

2004. godinom, dobit nakon oporezivanja je veća za 61,2 % ili 72.915.808 kn, dok je gubitak nakon oporezivanja u usporedbi s 2004. godinom, manji za 15,9 % ili 5.360.068 kn.

Tablica 21. Financijski rezultati grada Bjelovara za 2005. godinu

Opis		2004.	2005.
Broj poduzetnika (uani broj)		524	524
Broj zaposlenih (uani broj)		7.751	7.751
Ukupni prihodi		4.181.920.973	3.994.431.425
Ukupni rashodi		3.994.431.425	3.994.431.425
Dobit prije oporezivanja		216.916.374	216.916.374
Gubitak prije oporezivanja		28.424.127	28.424.127
Poraz na dobit		28.890.510	28.890.510
Dobit nakon oporezivanja		192.024.250	192.024.250
Gubitak nakon oporezivanja		28.422.617	28.422.617

Izvor: Fina

Tablica 22. Ukupni prihodi i ukupni rashodi poduzetnika po djelatnostima za 2004. i 2005. godinu

Djelatnost	2004.		2005.		Indeksi	
	2004.	2005.	2004.	2005.	2004.	2005.
Poljoprivreda	41.418.110	44.186.730	100,7	42.407.250	42.054.098	100,4
Ribarstvo	1.042.314	1.062.459	101,9	1.024.467	1.048.395	100,2
Prerađivačka industrija	310.473.946	1.002.918.978	110,2	906.227.502	907.030.414	107,6
Opskrba električnom energijom	35.610.993	37.208.816	104,7	35.217.418	36.945.545	104,9
Gradivinarstvo	440.220.050	520.754.035	118,3	426.483.874	504.748.313	118,3
Trgovina	2.666.626.241	2.554.567.292	100,1	1.966.227.405	2.128.209.108	106,9
Hoteli	11.528.872	20.916.184	110,3	17.464.818	21.423.207	122,7
Prijevzi, skladištenje i veze	210.007.201	113.187.377	967,4	18.296.945	112.517.034	611,7
Financijsko poslovanje	492.361	469.609	102,7	433.233	444.417	102,1
Podizanje nekretnosti	134.924.005	144.820.776	107,3	127.039.319	136.228.407	106,7
Obrazovanje	2.899.239	3.552.700	122,5	2.691.743	3.302.863	123,6
Zdravstvena zaštita	27.007.957	26.413.801	94,8	26.762.200	26.777.709	96,9
Ostale društvene djelatnosti	3.907.721	5.778.788	144,6	3.977.271	4.472.916	141,2
UKUPNO	3.764.918.900	4.181.920.973	111,9	3.604.933.512	3.994.431.425	110,8

Izvor: Fina

IZVORI: DRŽAVNI BUDŽET I STATISTIČKI BUREAU REPUBLIKE HRVATSKE

29

Kako je već ranije konstatirano, najveći broj poduzetnika je s područja trgovine pa tako i najveće prihode i rashode bilježe upravo poduzetnici iz te djelatnosti. Uspoređujući promatranu razdoblje u protekle dvije godine prihodi su povećani za 9,1% dok su rashod veći za 6,6%.

Najmanje prihode i rashode u obje promatrane godine bilježe poduzetnici iz djelatnosti financijskog poslovanja. Važno je spomenuti da su ove djelatnosti zabilježile porast prihoda osim djelatnosti zdravstvena zaštite gdje je nešto veći prihod ostvaren 2004. godine, lata je situac-

ija i s rashodima. Sve djelatnosti su zabilježile porast osim djelatnosti zdravstvene zaštite gdje su rashodi u 2005. u odnosu na 2004. godinu, manji za 3,7 %.

Prosjek svih bi poduzetnika prema veličini prihoda s područja grada Bjelovara prezentiran je u tablici 23. U iznosu Hrvatske Bjelovarsko-bilogorska županija sudjeluje u ukupnom iznosu s 0,91%. U strukturi iznosa prerađivačka industrija sudjeluje s 91,7%, a u ukupnom iznosu s 44,7%. Gotovo polovica ukupnog iznosa 47,8% odnosi se na trgovinu.

Tablica 23. Prva tri poduzetnika s područja grada Bjelovara prema većini ukupnog prihoda u 2005. godini u tisućama kuna (000)

Redni broj	Ime poduzetnika	Sjedište	Ukupni prihod
1.	PEVEC d.o.o.	Bjelovar	1.175.566
2.	PRIMA COMMERCIA d.o.o.	Bjelovar	150.011
3.	ELEKTROMETAL d.d.	Bjelovar	176.528

Izvor: Fina

Tablica 24. 5 najvećih izvoznika grada Bjelovara

Djelatnost	Adresa
ESCO d.o.o.	Bilogorska 47, 43000 Bjelovar
KORSTLIN d.d.	Slavonska cesta 2a, 43000 Bjelovar
METALINO d.o.o.	Slavonska cesta 1b, 43000 Bjelovar
PRIMA COMMERCIA d.o.o.	Slavonska cesta 4, 43000 Bjelovar
SIROVINA TRGOVINA d.o.o.	Bilogorska 10a, 43000 Bjelovar

Izvor: Najbolje Hrvatskih tvrtki, Hrvatska gospodarska banka

30

2.6. KULTURA, UMLJETNOST I BAŠTINA

Otkoncu kulturne baštine grada Bjelovara čini Gradski muzej Bjelovar.

Muzej je osnovan 1948. godine te je do danas u njemu prikupljeno 26.222 artefakata koji stajanim postavama li povremeni izložbama svjedoče o vremenu i prostoru grada Bjelovara, ali i cijele Bjelovarsko-bilogorske županije.

Važno je spomenuti i Narodnu knjižnicu "Petar Preradović" kao najstariju kulturnu ustanovu u gradu Bjelovaru koja se razvila u "Izložbeničkog društva" oko 1822. godine.

Posjeduje 104.000 svazaka bibliotekarske i stručno-znanstvene literature na hrvatskom i svjetskim jezicima, 2.500 plaća, kasete, video-kasete, CD i DVD rom-ova.

Državni arhiv u Bjelovaru, organiziran je kao javna ustanova i kulturna institucija. U obliku svoga posla obavlja stručne, upravne, povijesne i druge djelatnosti. Preuzima, stručno obrađuje i čuvanju stručno gradivo te omogućuje korištenje istog u znanstvene, obrazovne i stručne svrhe. Najstarije gradivo potječe iz 1685. godine.

IZVORI: DRŽAVNI BUDŽET I STATISTIČKI BUREAU REPUBLIKE HRVATSKE

31

U Bjelovaru postoje 2 radijske i 4 televizijske postaje.
 Od manifestacija treba spomenuti "Terezijanu" kao višednevni događaj koji posjeti više od 30.000 ljudi, BDK-fest: Bjelovarski odjeci kazališta - smotra kazališnih ostvarenja profesionalnih kazališnih kula s područja Republike Hrvatske. "Međunarodni tjedan utarajkaša" i Božićni koncert prerastaju u tradicionalne glazbene događaje.

2

Ured za razvoj i promociju turizma
Terezijana

radio bok
 Radio i televizija Bjelovar

IPEW
 Inštitut za promociju i razvoj turizma

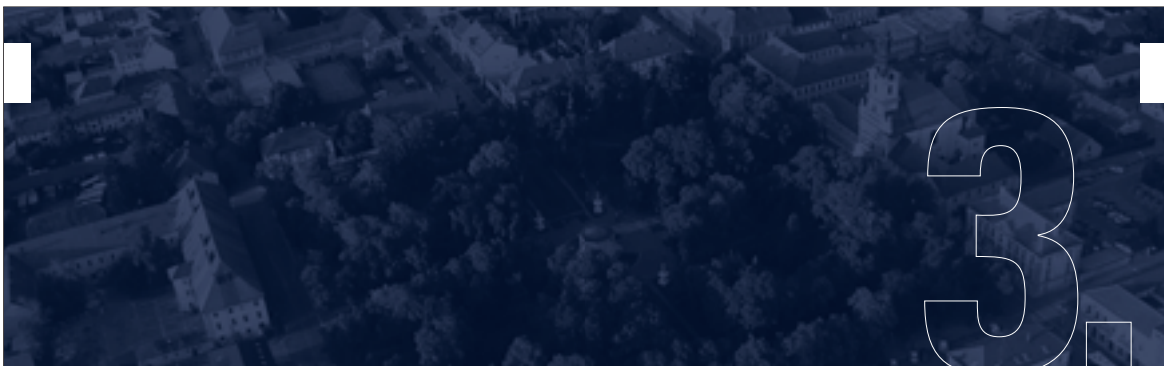
32

Važno je spomenuti da je grad Bjelovar u akciji glavnog ureda Hrvatske turističke zajednice „Zeleni cvijet“ koja provodi izbor najuređenijeg mjesta kao cjeline, i okoliša pojedinačno, primio priznanje „Zeleni cvijet s brončaninim znakom“ u 2005. godini za osvojevo III mjesto u kategoriji najuređenijih gradova kontinentalne Hrvatske. Također je 2004. i 2005. godine, kao najuređeniji gradski trg kontinentalne Hrvatske, diplomu „Zeleni cvijet“ osvojio Bjelovarski trg Eugena Kvaternika.

U PREDLOZHU SU UKLJUČENI IZDANJE IZDANJE IZDANJE I IZDANJE IZDANJE

33

SWOT ANALIZA

34

35

SWOT ANALIZA

SWOT analiza omogućava prepoznavanje vlastitih potencijala, ali i slabosti, identifikaciju prilika i prijetnji koje dolaze iz vanjskog okruženja. Rezultati SWOT analize koju je pripremila radna skupina:

Snaga (strengths)	Slabost (weaknesses)
3 Radna snaga	Specialistička znanja
Znanje, ljudski potencijali	Neodvojiva funkcionalna i organizacijska povezanost
Iskustvenost	„Zavrti – jet“
Financijski grad – Gradonačelnica	Nedostatak vlastite strategije razvoja u potpunosti na cilji
Tradicija, kultura	Nedostatak institucionalne podrške za rad s mladima; promocija poduzetništva i obrtništva
Kulturno-zabavne priredbe	Nedovoljna podrška novim poduzetniškim projektima-start up turizma
Prometna povezanost – bez autoceste	Nedostatak komunalne infrastrukture
Briga za okoliš	Nedostatak kvalitativne prometne povezanosti – npr. brza cesta za Zagreb
Solida komunalna infrastruktura	Nedovoljno pristupaće financijskih lica
Želja za unaprijeđenje kvalitete življenja u gradu	Nedovoljno razvojnih programa i ulaganja u razvoj novih proizvoda
Dobre pretpostavke za razvoj kontinentalnog turizma – lov	Nema fakulteta tj. sveučilišta – samo izdavačno odjeljenje
Čista i pitava voda	Administrativne prepreke
Industrijska tradicija – drveno-prerađivačka i metalna ind	Prevelika samostalnost i kritičnost
Relativno razvijeno poduzetništvo i obrtništvo	Čestotaj mentalni atipični
Gospodarski sjaj u Gudincu	Neopreznost obojnika važnih za razvoj (Zapadnja vs. Grad)
Pastorijona Pustolovni parku Bjelovar i okolnara	Također prepoznatljiv „zajednički interes“ zajednice
Razvoj podizma – gospodarstva zone (SME zona i SZ)	Spora administracija – gradska i županijska
Povećanje aktivnosti i suradnje s drugim sredinama u RH i inozemstvom	Neiskoristivost potencijala i obojnika – iskaz za razvoj kadrova kao potencijal razvoja
Bližina Zagreba	Paraljanje tuđih pogrešaka
Saradnost	Upravljanje imovinom grada
Razvijenost sportova	Negativna kadrovska selekcija
	Bjelovar – Grad sira? Suveni?
	Naiskoristivost potencijala u razvoju kontinentalnog turizma – lovi turizam, skijanje, bioklimatska staza
	Neprepoznavanje važnosti kvalitete i standarda za kvalitetu
	Visina komunalnih naknada

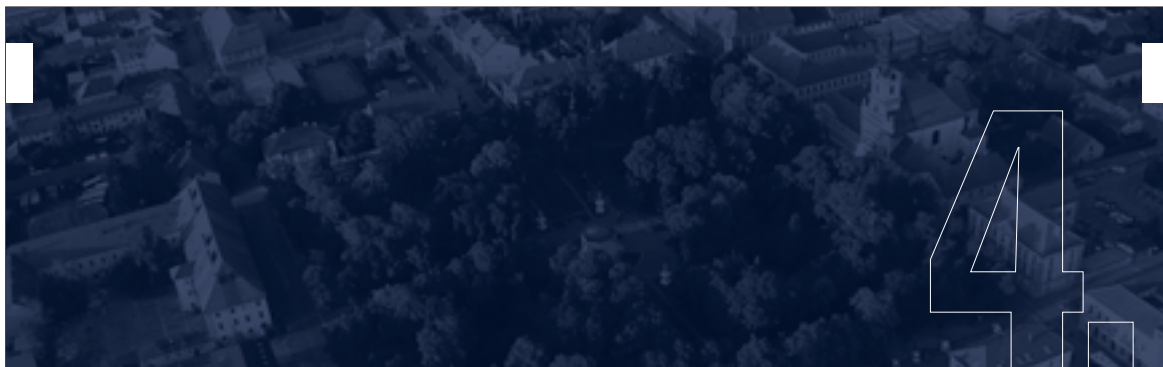
36

Prilika (opportunities)	Prijetnja (threats)
Naseljenost	Jeftina radna snaga
Regionalno povezivanje	Nedovoljna stručnost kadrova – nepostojanje menagerstva baze kadrova za potrebe tvrtki u Bjelovaru
Razvoj kontinentalnog turizma	Globalizacija
EU integracija	Bližina Zagreba
Globalizacija	Odlazak kvalifikiranih kadrova
Prilagodbe standardima EU	Trudovanje kao "objekta" tuđih Strategija
Profiliranje grada Bjelovara – kao grada koji ima svoj stav	EU integracija
Igračnja brza cesta	Globalizacija
Razvoj tržišta kapitala	Nepoštovanje prednosti EU integracija i programa prepristupne pomoći
Prepoznavanje prirodnih ljepota	Prodaja zemljišta vs. Koncesija
Decentralizacija	Zabudna regulacija – domaćnja politika u odnosu na stručnost
Uvođenje SMM	Administrativna ograničenja na stručni dnevno usprave fleksibilnost, birokratiziranost, nepostojanje stručne edukacije za ona koji su zaduženi za provedbu zakona
Otvoravanje slobodne zone	Nedovoljna uloga lokalne zajednice u sferi gospodarstva
Potencijal mladih ljudi	Privatizacija domaćih banaka – manje se prati lokalno poduzetništvo
Politička klima koja podržava ulaganje i razvoj	Negativni efekti otvaranja gospodarstva – ulogaj globalizacije
Otvoravanje HRTB i u Bjelovaru	Niskokompetentnost RH proizvodnje
Uzvanje gospodarske infrastruktura na postojajuće lokalne tvrtke – stvariti povezanost njihovog razvoja s razvojem grada	Povećanje stope neaktivnosti i nezaposlenosti
Koristanje domaćih i međunarodnih skupova za promociju gospodarstva	Nepoštovanje nacionalnih smjernica i politika regionalnog razvoja
Sustavno poticanje razvojnog i inovativnog	Prevelika centralizacija poraznog i financijskog sustava
Uvođenje novog sustava obrazovanja koje će pratio potreba gospodarstva	
Prepoznavanje potrebe za L ¹	
Uvođenje nacionalnog plana za provedbu MASD sistema	

37

© PREGLED OD BUREAU D'ÉTUDES ET CONSULTANTS JURINA I. IVOVIĆ I ANKA

VIZIJA

38

39

KRITIČNA PITANJA I PROJEKTI POTPORE

Kritična pitanja imaju cilj usmjeriti konkretne aktivnosti. Ona ukazuju na prioritetna područja djelovanja. Projekt potpore kritičnim pitanjima koncipirane su aktivnosti, projekti kojima se realizira zadani razvojni pravac.

Kritično pitanje br. 1:
Kako povećati razvikanj novih poslovnih subjekata i otvoriti nova radna mjesta?

Projekt br. 1
Realizacija gospodarskih zona

Projekt br. 2
Razvoj obrta, malog i srednjeg poduzetništva

44

Projekt br. 3
Promocija grada Bjelovara kao jakog gospodarskog sredista

Projekt br. 4
Paketiranje regionalne jamstvene sheme

Odabrana prioritetna područja za strategiju gospodarskog razvoja grada Bjelovara (dalje: Grad):

1. Razvoj malog poduzetništva, uključujući i koordinaciju nutnih in-terakcija.
2. Realizacija gospodarskih zona.
3. Promocija grada Bjelovara kao gospodarskog sredista.

Zato smo odabrali navedena područja kao prioritetna za gospodarski razvoj Grada?

S ciljem određenja područja koja će na najbrži i najefikasniji način značajno poduprijeti dalji gospodarski razvoj i ostvariti uvjete za samoblaslovičanje, upredili smo se za gore navedena područja. Pri- tom nije namjera zanemariti ostale segmente razvoja, već držimo da ih navedena područja dobrim dijelom obuhvaćaju. Primjerice, realizacija industrijske, kao i zone malog poduzetništva, podržavajuće razvoj niza gospodarskih grana kao potrebnih u faz usvajanja i razvoje zona, takvi djelatnosti koje će biti sadržajem realiziranih zona.

Također smo uveli u obzir da je dio navedenih projekata već u pripremi, te smo mišljenja da je iznos sredstava za realizaciju projekata prihvatljiv, kao i da je moguće dovesti ih u funkciju u zadanim rokovima.

Učvrstavanje novih radnih mjesta kao značajnog efekta ovih projekata, važno je napomenuti i ekološku i infrastrukturnu srednost zona kao nutnih značajki razvoja suvremenog gospodarstva. Ujedno, kvalitetnim otvaranjem zona kao i razvoju malog poduzetništva, doja se predviđjeti i podrška razvoju turizma (šport, isključivo, srednog, i poljoprivrede kao i ostalih gospodarskih značajki Grada.

Unutar gospodarskih zona, zona malog poduzetništva razvijaju se kao zasebni u više razloga od kojih su neki:

- poticanje razvoja većeg broja malih lokalnih poduzetništva (op- tencionalnih i postojećih) pružanjem logistike zone pod povoljnijim uvjetima od strane Grada;

> mala poduzeća, statistički gledano, imaju daleko kvalitetnije iskorištenje uložene kapitala od velikih, kod malih poduzeća najviša je stopa zaposlenosti po uloženom kapitalu kao i najviša stopa ostvarenog prihoda po kapitalu;

> učinkovitiji postupak legalizacije poslovanja i njegova razvoja (umjesto postojećih obrta u kućnim dvorima neprijateljenih za stambena naselja).

Za slobodnu zonu posebno je značajno osigurati manji broj većih ulagača, nastojeći značajnije broj radnih mjesta po tvrtki, uz mnogo potporanje ekoloških kriterija.

U konačnici, posebno želimo istaknuti značaj promocije kako navedenih usluga (tržišni tako i Grada kao razvojnog gospodarskog sredista. Promocija je nužna ne samo za privlačenje malih poduzetnika i velikih investitora stvaranjem dobre poduzetničke klime, već i za ostvarivanje podrške javnosti ka projektima gospodarskog razvoja Grada koji, podržavajući se, ne ugrožavaju ekološke standarde i izraz su kvalitetnog infrastrukturnog plana.

Sustavno promovirajući prednosti gospodarski usmjerenog Grada, isti Grad postaje poželjna podrška malom poduzetništvu kao i kooper- ant velikim investitorima, koji uskoro razmatraju pozivajući Grad bogato nagradjuju za suradnju, omogućujući tako nove razvojne cikluse.

45

Kritično pitanje br. 2

Kako osigurati održivi razvikanj i ekološku svijest?

Nakon analize elemenata koji su bitni za održivi razvikanj i ekologiju. Radna skupina je odlučila da nije potrebno napraviti zasebne planove aktivnosti, već da elemente koji se odnose na održivi razvikanj i ekologiju treba integrirati u svoj rad grupa koja se bavi pitanjem br. 1. Te su su- gestije i prenesene tog grupi.

Kritično pitanje br. 3

Kako osigurati i podržati razvikanj ljudskih resursa i njihovu pove- zanoost s gospodarskim razvikanjem?

Formalni obrazovni gradnja proizvodni je gospodarskog razvika grada, u usklađenosti sustava obrazovanja s potrebama privrednih sub- jekata mjera je njegove učinkovitosti na području grada. Formalni sustav obrazovanja započinje u dječjim vrtićima a završava na fakultetima. Celokupni sustav pod ingerencijom je države (pokrivaju ga bar dva ministarstva), ali su neki njegovi dijelovi (predškolski i os- nomo obrazovanje), prema novim načelima rada lokalne samouprave, pod izravnom upravom Grada. Dvo znači da Grad ima obavezu i pravo osmišljati taj dio formalnog sustava obrazovanje u skladu sa svojim

mogućnostima i potrebama šire zajednice. U suradnji sa Županijom, Grad je u mogućnosti u velikoj mjeri utjecati na sustav srednjoškolskog obra- zovanja, posebno kada se radi o posebnim srednjoškolskim programima koji su u interesu privrednih subjekata grada i šire regije.

Djelujući kao izravni izvor resursa (što je Grad u slučaju srednjoškolskog obra- zovanja), Grad može takvo svoje djelovanje nastaviti i na visokoškolsko obrazovanje. Odgovarajući potrebama materijalno i financijska sredstva te kvalificirane ljudske resurse, Grad treba utjecati na oblikovanje studijskih programa atraktivnih za privredne subjekte u gradu i širij regiji.

Osim formalnog obrazovanja, za napredak sredine treba razvijati i potrebu za cjeloživotnim obrazovanjem, lezu oblika tzv. neformalnog obrazovanja. Proces cjeloživotnog (nerazmarnenog) obrazovanja i razvo- jne sredine - Grada neposredno su povezani.

Neformalno obrazovanje potrebno je poticati radi prilagodavanja promjenama u tehnologiji koje su posebno izražane razvijem informa- cijačnih znanosti.

• Temeljem gornjih zahtjeva izraditi provedbeni plan aktivnosti provođenja zacrtane strategije razvoja formalnog obrazovnog sus- tava Grada i šire regije.

Projekt br. 5

Poboljšati formalni sustav obrazovanja

Grad planiranim programima treba upravljanje obrazovnim sustavom u svojoj sredini, usklađujući obrazovne programe na svim razinama sa svojim razvojnim potrebama i u tu svrhu mora definirati sustav obrazovnih programa na svim razinama. Ovaj sustav mora biti usklađen s razvojnim potrebama privrednih subjekata, ali udovoljavati i uvjetima valaska u Europaja zajednicu što treba provoditi na dvije razine:

- sustav usmjeriti prema novim znanjima i tehnologijama (programi za budućnosti)
- graditi ga prema suvremenim obrazovnim standardima usklađenim sa svjetom zahtjevima.

Razvoj grada ovisi o sposobnosti ljudi da dosagone dugoročne ciljeve. To omogućava i organiziranje adekvatnog sustava obrazovanja.

Projekt br. 6

Poboljšati neformalni/CELOŽIVOTNI sustav obrazovanja

Cjelovitimno učestujem razvijamo vijesti, prilagođuju, fleksibilni su- stava snagu (uz naglasak na informacija i tehnologiju), čime je znatno

povećana zaposlijnost u odnosu na stvarne potrebe gospodarstva. Su- vremen i dinamičan poslovni svijet, osim očekivanja znanja u struci, za- hljeva neprekidno usavršavanje u struci te stjecanje čitavog niza dodat- nih znanja i vještina, na primjer:

- sposobnost za otvaranje poduzetništva i vođenje poslova u vlastitoj djelatnosti,
- poznavanje stranih jezika,
- poznavanje rada na računalu (i manja dalekostranija),
- voznačka dozvola (ave čelice D i E kategorija),
- politen stručni ispit,
- politen majstrski ispit,
- politen određene licence (ispi za zaštitara),
- ispi iz ozbiljnog stručnog,
- različite dodatne sposobnosti u sklopu nekih zanimanja,
- stiesi za postupke zavarivanja.

Stopa je potrebno razraditi sustav potpora (financijska i drugaj) za stvaranje mogućnosti, motiva, podrška za stjecanje potrebnih znanja i vještina koje omogućavaju veću zaposlijnost i prilagođivost - fleksibil- nost na tržištu rada za uspjeh i učinkovito funkcioniranje u zajednici.

46

47

Projekt br. 7.

Poboljšati korištenje postojećih potencijala

Projekt poboljšanja korištenja postojećih potencijala i promjene prakse negativne selekcije ima cilj ukloniti sve prepreke koje sada stoje na putu postizanja sveukupne ravnopravnosti u kadrovskoj politici, kako u trgovačkim društvima, tako i u javnim poduzećima, a naročito u upravi. To se može ostvariti tako da:

- permanentno pratimo darovite učenike i studente,
- usmjeravamo darovite, stručne i sposobne na adekvatna radna mjesta,
- propisemo potrebnu stručnu spremu i vještine za određene poslove po njihovoj složenosti,

- selekciju obavljamo putem javnih natječaja,
- izbjegnemo moralnu političku podobnost,
- omogućimo poticanje i nagrađivanje darovitih, inovatora i slično,
- selekciju temeljimo na potrebama gospodarstva i to putem:
 - postojećih raspoloživa kadrovske osnovne,
 - korištenja darovitih učenika i studenata,
 - otvaranja određenih smjerova i odjela u suradnji sa školama i fakultetima,
 - omogućavanja dostizivanja, usavršavanja, pristupa literaturi, predavanjima, sajmovima,
 - povećanja razine znanja i vještina poljoprivrednog stanovništva za kvalitetnije vođenje gospodarstava, itd

48

Projekt br. 8.

Olakšati pristup školovanju učenicima/studentima

Obuhvat sve intervencije: Poboljšanje socijalnih uvjeta u cilju postizanja kvalitetnijeg ljudskog faktora u funkciji skupnog rasta gospodarske aktivnosti, prepostavlja usvježavanje ravnopravnosti u procesu obrazovanja od predškolskog odgoja do postizanja znanstvenog stupnja obrazovanja.

Neravnopravnost između jednog i drugog djeteta moguta je već u predškolskom odgoju, jer sve djeca nisu u obuhvaćena institucionalnim obrazovanjem. Teoretski se može, dakle, prepostaviti kako viši darovita djece, koja nisu obuhvaćena sustavnim predškolskim obrazovanjem, u osnovnu školu dolaze nedovoljno pripremljena za redovno školovanje. Neravnopravnost sa socijalnog stajališta takom osnovnog,

srednjoškolskog, a naročito visokoškolskog obrazovanja sve se više produbljuje i sigurno znatni broj mladih iznadprosječnih sposobnosti ne može doći do visokoškolskog obrazovanja, a još manje do znanstvenog stupnja obrazovanja. Nedostatak nastavne brige o iznadprosječnoj ili daroviti djeci stvara značajnu neravnopravnost i nemogućnost napredovanja. Grad, u sklopu svoje mjerodavnosti mora osmisliti politiku kojom će uravnotežiti uvjete obrazovanja svima, a posebno darovitima bez obzira na njihov socijalni status. To se može ostvarivati uvećanjem udjela u predškolsko obrazovanje, izgradnjom đačkih i studentskih domova, sustavom stipendija, sustavom nagrada za iznadprosječne rezultate, financiranjem školovanja u inozemstvu, utvrđivanjem nagrada za magistratske i doktorske disertacije, itd.

49

PLANOWI AKTIVNOSTI ZA PROJEKTE POTPORE

50

51

7

SMJERNICE PROVOĐENJA, PRAĆENJA I AŽURIRANJA

60

61

SMJERNICE PROVOĐENJA, PRAĆENJA I AŽURIRANJA

Strateški plan gospodarskog razvoja treba potporu institucije odgovorne za praćenje provođenja plana.

Ta institucija može biti Poslovni park Bjelovar.

Druge opcije su:

A) Postojeca institucija može preuzeti tu odgovornost.

B) Osvajanje nadzornog odbora od članova Radne skupine koji bi bili voljni nastaviti s tim radom.

C) Uključiti nove ljude.

D) Osvajanje nove institucije koja bi ispunjavala ovu ulogu.

Odgovorna institucija treba ovlaštenje i resurse za promicanje implementacijskog plana.

Idealno bi bilo kada bi se nastavila i pojačala suradnja na gospodarskom razvoju između samouprave i poduzeća uključenih u izradu strateškog plana gospodarskog razvoja.

Bez obzira na odgovornu stranu, postoje neke osnovne smjernice za praćenje i ažuriranje strateškog plana gospodarskog razvoja.

Praćenje

Praćenje pruža informacije koje su potrebne za procjenu provedbe plana, ono rukovodi promjenama i ažuriranjem što će omogućiti usmjeravanju napora ka ostvarenju vizije. Ona institucija koja će se baviti nadzorom provedbe plana, istovremeno će pratiti napredovanje provedbe. Redovito izvještavanje o praćenju, putem javnih izvještaja, osigurat će transparentnost procesa.

Praćenje bi također trebalo nadzirati svaku intervenciju u sljedećem pogledu:

- Pokazatelj(i) i matrica logičkog okvira (log-frames) procijeniti se realiziraju li se planirane intervencije i daju li željene rezultate
- Usporedba planovne aktivnosti i proračuna otvoreno (1) koriste li se resursi na određenoj razini i (2) koriste li se prema planu
- Organizacijski pregled prati promjene kod pojedinaca i organizacija koje mogu utjecati na njihovu sposobnost ostvarenja zadatka.

Ažuriranje

Strateški plan je instrument za prilagodbu promjenama pa se stoga mora održavati kroz svjete i periodičke preglede i dopunjavati tekucim informacijama. Većina baza podataka se ažurira na godišnjoj osnovi kada državni izvori osiguravaju nove informacije. Nove informacije sadrže podatke o novonastaloj situaciji. Kako sa pregled zavrlu, to je pravo vrijeme za instituciju koja prati odgovore na četiri dodatna pitanja. Je li ovo pitanje i dalje kritično za gospodarsku budućnost zajednice? Rještava li i dalje ova intervencija kritično pitanje? Opravdavaju li i dalje izvori od programa resursa potrebne za provedbu? Postoje li kakve namjerne (negativni) posljedice intervencije? Osim u slučaju da vanjsko okruženje ne prolazi kroz brezi i značajniji promjene, strateški bi plan trebao ostati valjan najmanje idućih pet godina. No u sredini koja se ubrzo razvija kao što je to slučaj u Hrvatskoj, potrebno je češće ažuriranje.

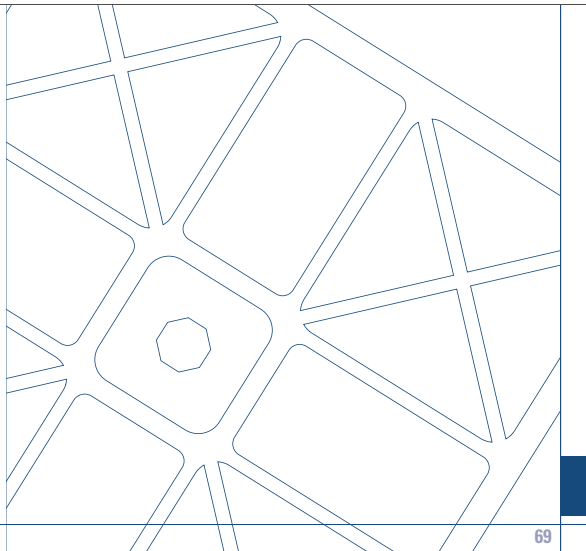
62

63

Posebna zahvala upućena je učenicima osnovnih i srednjih škola grada Bjelovara te Vijeću mladih grada Bjelovara, koji su svojim zalaganjem, znanjem, vještom i prezentacijskim vještinama bili velika podrška Radnoj skupini za izradu strategije.

BROJ	IME I PREZIME	ŠKOLA	BAZNED
1.	Marko Kasić	Ugostiteljska i prehrambena škola	4.b
2.	Hrvije Štežacek	Ugostiteljska i prehrambena škola	3.a
3.	Marija Zlatić	Ekonomska i birotehnička škola	2.b
4.	Ema Mikor	Ekonomska i birotehnička škola	2.b
5.	Antonio Kiselčić	Ekonomska i birotehnička škola	3.b
6.	Igor Pečanjević	Gimnazija Bjelovar	3.a
7.	Katarina Novoković	Gimnazija Bjelovar	3.a
8.	Ivana Pavić	Gimnazija Bjelovar	3.a
9.	Igor Krnjević	Obimnička škola Bjelovar	3.b
10.	Nebojša Rudan	Obimnička škola Bjelovar	3.b
11.	Marijan Likač	Obimnička škola Bjelovar	3.b
12.	Luka Sekolović	Tehnička škola Bjelovar	3.c
13.	Saša Modimurec	Tehnička škola Bjelovar	3.c
14.	Mario Kazić	Tehnička škola Bjelovar	3.c
15.	Antonia Gudešić	Trgovačka škola Bjelovar	1.a
16.	Violeta Ključac	Trgovačka škola Bjelovar	4.a
17.	Natasha Miraz	Trgovačka škola Bjelovar	2.a
18.	Lora Gribanović	III. osnovna škola	7.a
19.	Nina Kovačić	IV. osnovna škola	8.b
20.	Anto Grabovec	IV. osnovna škola	8.c
21.	Ivana Zubić	I. osnovna škola	8.c
22.	Martina Burdžević	I. osnovna škola	8.a
23.	Kristijan Džalov	I. osnovna škola	8.b
24.	Tanara Džemrić	Vijeće mladih	
25.	Hrvije Papirnović	Vijeće mladih	

STRATEGIJA GOSPODARSKOG RAZVOJA GRADA BJELOVARA

GRAD BJELOVAR

poslovni park bjelovar

MAKALINE
Poslovni park Bjelovar d.o.o.

JEŽIĆI SURINJAC
Dijana Hodačić, prof.
Gloria Čičević
N DESIGN, Bjelovar

MAKALINE
300 primjeraka